Bidrag

til at bedømme

Christiania

som tilkommende Sæde

for

Norges Universitet.

Skrevet af Overlærer Arnesen.

Kiøbenhavn, 1812.

Trykt hos Andreas Seidelin,

i store Kannikestræde Nr. 41.

Min Velgjører

Høivelbaarne

Hr. Kammerherre M. G. Rosenkrantz,

Stiftsbefalingsmand, Commandeur ꝛc. ꝛc.

tilegnes

dette lille Erkjendtligheds Minde

taknemmelig og underdanig

af

Forfatteren.

— — οὐδὲ καίουσι λύχνον, καὶ τιτέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖσ ἐν τῇ οικία.

Jesus.

Ligesom Bergstaden Kongsberg blev foreløbigen under visse Betingelser udseet til Sædet for den Norske Høiskole; saaledes kan der ingen Tvivl være om, at jo denne Bye kunde tilbyde Høiskolen særegne Fordele. For ei at tale om dens øvrige locale Beqvemmeliggeder for Universitetet, samt at flere der paa Stedet for Haanden værende Indretninger besynderligen kunde gjøre dem god Tieneste, der practisk vilde lære Bergvidenskaben tildeels ogsaa anden Fabrication; saa kunde maaskee ogsaa de Høie Vedkommendes Dom tildeels

tænkes modificeret ved Erindringen om det enlige Gøttingen, Musernes kjereste Hjem.

Med alt det, have mange draget i Tvivl, hvorvidt denne Bergstad, hvis Omegn skal være raa og hæslig, hvis Bygninger for en Deel ere ødelagte, hvis Velstand og Folkemængde i de senere Aar var i Aftagende, burde anbefales til Sæde for he blide Muser; — hvorvidt Videnskabernes lysende Middelpunkt passeligen anviistes Plads saa at sige i en Fjeldkløft; — hvorvidt Videnskabernes-Dyrkere, indsluttede af nøgne Fjelde, og hartad udelukte fra Norges utallige Natur-Under, samt derhos omtrent indskrænkede til hinandens Omgang, heldigere vilde naae den attraaede Duelighed end paa et blidere og folkerigere Sted. Thi at gjøre en saa vigtig Indretning, som en national Høiskole i dens Oprindelse, til et Middel for noget særeget Steds Opkomst eller Flor, kunde da først bifaldes, naar man med Vished kunde forudsee, at ingen vigtig Fordeel for Universitet derved tabtes. Hvorvidt dette blev Tilfældet eller ikke, maa sagkyndige Mænd afgjøre. Her har jeg alene foresat mig efter bedste Skjønnende korteligen at fremstille nogle af de Fordele, som synes at anbefale Christiania til at blive den Norske Høiskoles Sæde. Uden

alle Sideblik vil jeg fremsætte det sandeste jeg seer; hvorhos jeg dog, formedelst Mangel paa Kundskab om Norges øvrige Byer, ingenlunde tør paastaae, at min Forestilling herom er den eneste sande. De af mig opgivne Data fortjene desuagtet al Opmærksomhed. Da der iøvrigt neppe er nogen betydelig Bye i Norge, som jo, ei allene ønsker sig den Ære og Fordeel, at hede Universitets=Stad, men som ogsaa troer, at kunne tilbyde Stiftelsen egne Fordele, saa har denne Undersøgelse i Almindelighed saare megen Interesse; hvilken endnu besynderligen forhøies ved Menneskenes yderst forskjellige, ofte modsatte Maade at betragte den samme Ting paa, især naar lidenskabelige Ønsker, eller Forestilling om individuel Fordeel eller Tab umærkeligen, stundom endog Menneskene selv ubevidst, lede og bestemme deres Domme.

I.

Christiania er med Hensyn til dens Folkemængde og Indvaanernes Velstand, Cultur og Sædelighed fortrinlig skikket til at blive Universitets=Stad.

Udvortes Cultur, Velstand, blomstrende Handel, og den med disse Fordele sædvanlig

forbundne Luxus frembyde unægteligen med Hensyn paa den studerende Ungdoms academiske Aar saa mange Data til vigtige Betænkeligheder, at hine Fordele i og for sig selv ikke bør kunne give nogen Bye bestemt Anbefaling til at blive Høiskolens Sæde. Ikke destomindre forekommer det mig noget ubilligt strax at udslette slig en Bye af Aspiranternes Liste. Thi først vil man ei kunne opgive nogen Bye i Norge, som jo med Hensyn paa hiin Bestemmelse har nogle Mangler, deels kan man bevise, at hine Fordele, rigtigen benyttede, kunne bringe Høiskolens Lærere og den studerende Ungdom visse besynderlige Goder, som det maatte findes, om ikke inhumant, dog just ikke klogt at udelukke dem fra. Dernæst er den muelige Misbrug af disse udvortes Goder derfor dog ingenlunde nødvendig; tvertimod kan den af kloge Lærere og ved en hensigtsmæssig Lovgivning hartad aldeles forebygges. En Yngling, som før sin Indtrædelse paa den academiske Bane var forfalden til Lediggang eller andrt Slags Immoralitet, skulde Universitetet ligesaa vanskelig forbedre, om det laae i en Ørk, som naar det ligger i en folkerig Bye. Det heder her:

Sincerum est nisi vas, quodcunque infundis, acescit.

ligesom man omvendt med saare faa Indskrænkninger kan anvende det især af Ungdommens Lærere saa ofte uheldig miskjendte "For den Reene er alting reent.„ Men at bevare den hidtil skyldfrie Yngling ufordærvet, skulde, som jeg troer, langt bedre lykkes paa et Sted, hvor afverlende Omgang med dannede Mennesker af forskjellige Stænder skærpede hans Blik paa Livet og Mennesket, end hvor hans Studeringer ingen Afverling kunde finde uden i Omgang med hans egen Stands Brødre og Jevnaldrende. Tør man fremdeles tiltroe Universitetet en fordeelagtig Indvirkning paa Universitets-Stadens Moralitet og hele Cultur, da er dette Gode altfor betydende, til ganske at kunne overfees. Christiania har tvende, ved Elevernes Sædelighed og Orden udmærkede, Instituter *). Jeg kan med Tryghed paastaae, at disse Ynglingers reene Sæder og Ordentlighed saare fordeelagtig har indvirket paa mange Individer af Borgerstanden, ja paa hele Familier. Da endelig Christiania omtrent kan siges at angive Tonen for en stor Deel af det Søndenfieldske, da den, som v. Buch

*) Kathedral-Skolen og det militaire Land-Cadet-Corps.

udtrykker sig, er det Centrum, hvorfra Sædelighed, Oplysning, Videnskabelighed, Moder, Skikke o. s. v. ligesom Radier udgaae til alle Sider, saa bør man haabe, at den Forædling, som Universitetet kan skjænke det store Borgersamfund, vil kunne sprede sine Straaler langt videre og mere velgjørende fra Christiania end fra noget andet Sted i Norge.

Hermed vil jeg ingenlunde have sagt, at den største Bye, ogsaa for et Universitet er den passeligste. Imellem Kiøbenhavns 100,000 Mennesker taber det studerende Corps sig aldeles. Den udmærkede Yngling kan allene tildrage sig sine Læreres og nærmeste Venners Opmærksomhed. Den uordentlige behøver kuns at skye sine bedre Omgangs-Venners Selskab, for uomtalt at drive sit Uvæsen. Af samme Grund kan den academiske Lærer i Kiøbenhavn kuns saare betinget nytte de Studerende uden for de egentlige Forelæsninger; og vist nok synes — vel ikke den Kielske Fidelitet — men desmere den Gøttingske Humanitet *) i Professorernes hele Omgang med de Studerende at være den Kilde, hvoraf den Unges

*) Man læse herom Professor Hviids Dagbog paa flere Steder.

Aandsforædling rigest og renest kunde udflyde. Derfor ogsaa, skjøndt uden at kunne blive enig om, hvorhen det Kiøbenhavnske Universitet burde henflyttes, har man dog omtrent temmelig almindeligen anseet det for at være ilde placeret i Kiøbenhavn.

Men kunne disse Kiøbenhavns Mangler ikke tænkes som i sin Tid gjældende om Christiania, hvis den blev Universitets-Stad? Ikke med Sandsynlighed. Byen bestaaer omtrent af 10,000 Mennesker. Ei allene kjender ethvert Individ det andet af Udseende, Navn, Stand o. s. v. men Middelstandens enkelte Mennesker danne dem ogsaa et temmelig klart og bestemt Begreb om hinandens Sædelighed og Menneskeværd. Dette vilde ikke mindre blive Tilfældet, fordi Byens Folkemægde formeredes med 1 à 200 Studerende, men for disse er den offentlige Dom yderst velgjørende; thi den standser ofte saare heldig Lapseriets Fremfusen, og hemmer ei sjelden Udbrudet af virkelige Laster, som Lovenes Arm kuns altfor seent skulde række. Et Universitet, hvor den Studerende ei behøver at agte paa hans ikkestuderende Medborgeres Dom om hans sædelige Vandel, mangler et saare væsentligt Fortrin. Med Hensyn herpaa forekom-

mer mig Christiania at tilbyde Høiskolen Fordele, som den, anlagt i en mindre Bye, skulde savne. Hertil kommer en høiere Grad af Sædelighed blandt denne Byes Borger-Klasse, end man juſt ſkulde kunne vente i ſaa folkerig og velhavende en Bye. Man kan temmelig beſtemt anvende paa den: Nemo illic vitia ridet; nec corrumpere et corrumpi seculum vocatur. Derfor paaſtaaer jeg ingenlunde, at det ſeer mindre vel ud med Sædeligheden i Norges øvrige Byer. Kuns være det mig tilladt i Forbigaaende ligeſom at henpege paa Moralitetens almindeligſte Kilde i de middelſtore Byer og beſynderligen i Chriſtiania; thi hvad man kalder et Steds herſkende Tone kan ligeſaavel gaae ud paa, at anbefale Uſædelighed, ſom Sædelighed. Mangen Mand og Yngling overlader ſig til Overmaal af uædel Nydelſe, ikke af indre Drift, men fordi han vil anſees for at kunne gjøre alting med, eller for at være Selſkab lig, ſom man ſiger. Ingenſteds er Exemplet mere virkſomt end hvor det gjælder om Borgernes Sædelighed. En god Aand er her ligeſaa vigtig for Sæderne, ſom god Jordbund, Vand og Sol for de ædlere Værter. Om Chriſtiania er det ubeſtridelig viſt, at den bedre Borgeraand for en ſtor Deel ſkyldes dens

mange især høiere civile og militaire Embedsmænd; thi disses alvorlige, bestemte, Stat og Pligt helligede Virksomhed skinner, som et Mønster, og anskues med Ærbødighed af enhver ikke ganske fordærvet Borger. Ligesaa maa man tilstaae, at der blandt Christianiæ Borgere gives mange, som ved Redelighed, Indsigter og værdig Vandel kunne hede deres Medborgeres lysende Mønstre. Saameget, troer jeg, enhver Kyndig vil indrømme mig, at Christiania i Sædeligheb ikke staaer tilbage for nogen anden Norsk Bye, samt at dens Folkemængde og Velstand hverken tør ansees, som skadelig for gode Sæder i Almindelighed, eller som besynderlig uforbeelagtig for den Norske Høiskoles studerende Ungdoms heldige Fremskriden paa Videnskabernes Bane *)

*) For ikke at høre ufortjent Bebreidelse for Eensidighed i denne min Fremstillelse, tør jeg ikke undlade at anmærke: at der vel i Christiania ligesom i alle andre bemidlede Byer vel kan findes Mennesker, hvis Havesyge og Ødselhed er ligesaa uædel, som umættelig; — at en Deel af dens Haandværksstand siges, tildeels af Mangel paa Kunstfærdighed at staae paa et temmelig lavt Trin o. s. v. Desuagtet gjelder hiin min Paastand om den langt større Deel af Christianias Borgere.

2.

Som Sædet for de fleste og vigtigste Embedsmænd tilbyder Christiania Hoiskolen særegne vigtige Fordele.

Christiania er Norges Hovedstad; den er Vicestatholderens og de høieste Autoriteters Residence; den har flere høie og lærde Embedsmænd end nogen anden norsk Bye. Den Værdighed og Glands, som disse ved deres Nærværelse og Medvirkning, ved Raad og Daad kunne og ville skjænke Universitetet, er allerede i dets Begyndelse, og ikke mindre siden, velgjørende, ja uundværlig, for at det kan blomstre. Virker deres Nærværelse og Værdighed saa veldædig allerede paa den ulærde Borgers Sædelighed, hvad bør man da ikke love sig deraf for den studerende Yngling. Visselig kan hans Ærekjerhed besynderlig opflammes ved, foruden sine Læreres Tilfredshed og Bifald, ogsaa at værdiges Statens høieste Embedsmænds Godhed og Opmuntring.

Hvor ofte mangler ikke en ellers duelig academiske Lærer den Autoritet, uden hvilken hans Arbeide ikke bringer fuldmoden Frugt. En anden elsker for meget sin Fred, til at dadle til rette Tid og Sted; en tredie, mindre omskindet, bli=

ver uforskyldt ilde lidt og ilde omtalt. Hvad kan her passeligere tvinge den brusende Yngling eller sætte hans Kaadhed Grændser, end et cultiveret Publicums Dom, men langt mere, ophøiede og værdige Embedsmænds Mine, Aasyn, Tale, Omdømme. I nogle af disse seer Ynglingen sine Velyndere og tilkommende Befordrere, i andre hans Fædres og Læreres Venner. Han nødes til ogsaa for deres Skyld at skye alt stødende. Han maae erhverve sig deres Agtelse og Kjerlighed. O hvor ofte virker ikke den ærværdige Oldings blidt forskende, dømmende Blik langt stærkere paa Ynglingens Sjæl, end alle Moraler. Ei være denne Alders lykkelige Blyhed, dens advarende Skamrødme ubenyttet, om man ønsker at danne ei allene kundskabsfulde, men ogsaa hæderlige, beskedne unge Mænd til Statens Tjeneste. Thi saa almindeligt det end er i vore Dage, at behandle Drenge som Mænd, og omvendt, Mænd som Drenge, vedbliver dog evig om disse at gjælde hiint Pædagogens:

Nam ego illum periisse duco, cui quidem periit *pudor.*

Ønskeligt og velgjørende troer jeg det ogsaa for den academiske Lærer, at han stundom kan nyde andre høie Embedsmænds Nærværelse og

Selskab; at hans anstrængte Flid belønnes, ei allene med hans Collegers og Tilhøreres Agtelse og Erkjendtlighed, men ogsaa med andre lærde og store Mænds Beundring og Bifald. Vel er det sandt, at han kan og bør søge sin ædleste Nydelse i Studeringer, i hans Forhold til de Ynglinge, han veileder, til den Familie, han forsørger, og overhovedet i hans egen Gavnlighed. Men hvorfor ikke unde ham enhver Opmuntring? Hvorfor maa ikke hans Flid og Talenter indhøste skjønsomme Kjenderes personlige Bifald, og belønnende glimre for modne Beundrere. Ja mon ikke ogsaa selve disse kunne høste Fordele af umiddelbar Omgang med sande Lærde; ligesom overhovedet gavnlige Kundskabers Udbredelse og alslags Humanitet ved dette Forhold mægtigen befordres? Mig forekommer det at en Høiskole burde søge de muelig fleste Berørelses-Puncter med Statens øvrige dannede Mænd, og omvendt.

3.

I Christiania vil mangen Studerende kunne nyde en for denne Alder velgjørende Familie-Omgang; ogsaa vil han der finde passende Anledning til at kunne erhverve sig den for Embedsmanden nødvendige Menneske-Kundskab og udvortes Dannelse. Af denne Grund vil ogsaa Høiskolen, naar den ligger i Christiania, af den Ikke-Studerende langt flittigere besøges, end om den laae i en anden Norsk Bye.

Vil man det Norske Universitets sande Tarv, da bliver det yderst vigtigt, at skaffe det endog de udvortes og tilfældige Fordele, som kunne gjøre videnskabslystne Mennesker deres Ophold ved samme behageligt i den ædlere Forstand. Der maa være sørget for et vist Lys og Liv omkring den Studerende, for udvortes Anstændighed, Exaltation over alt trivielt og lavt, Bortfjernelse af Raahed; thi man forlanger af en ung studeret Mand en vis Slebenhed og Fiinhed i Sæder, ja ofte anbefale disse langt mere til at gjøre Lykke i Verden, end de egentlige Aands-Fortrin. Desuden er udvortes Anstand og tækkeligt Væsen ofte vigtige Betingelser for hans

Fremtids heldige Virksomhed. Intet bidrager mere til Erhvervelsen af disse anbefalende Egenskaber, end Omgang med gode Familier, hvis Tone er lige fjern fra tøilesløs Frækhed, og fra det al Aand myrdende Pedanterie. Det er visselig ikke godt, at den studerende Yngling i sine Fritimer er indskrænket til sine Ligemænds Omgang, eller nødt til at søge det første Selskab det bedste. Alt for dyrt have mange i sin Tid haabefulde Normænd kjøbt denne Erfaring. Allerede derved tabtes meget, om den Studerende, ved Gjenveie og lignende Midler, maatte søge at forkorte sit Ophold ved et Universitet, hvor han ligesom var udelukt fra de skyldfrie Glæder, som kunne siges at tilhøre denne Alder.

Hvad den unge Embedsmand gjerne meest savner, er Menneskekundskab; thi denne læres saare ufuldstændig af Bøger og Theorier. I de største Stæder er dens Erhvervelse forbunden med Farer, i Smaabyer derimod maatte den tænkes indskrænket til Kundskab om sin egen Stands Mennesker. Og dog er Lærdom og Sædelighed ei mere nødvendige for den unge Embedsmand til at vinde hans Medborgeres Agtelse, end Menneskekundskab og den deraf fremspirende Klogskab i Omgang. Saameget vil vist ingen nægte, at Christiania vil kunne tilbyde de unge Universitets-Borgere ret megen og derhos anstændig Anledning til at erhverve dem disse Egenskaber.

Fremdeles skal det Norske Universitet ikke indskrænke sin Virksomhed til at give de vordende Embeds-Candidater deres videnskabelige Forberedelse; saa meget end blot derved kan siges at være vundet. Did skal den bedre Landmand sende sin Odels Arving, at hans Arbeide paa Fædrene-Ager engang kan ledes af Kundskab og Indsigt; did skal Fabricanten sende lærvillige Ynglinge, for at hente de fornødne Forkundskaber, som de hidtil forgjæves søgte hos Fremmede; did skal Kiøbmanden sende sin Søn for at lære, hvorledes hans egen Vindskibeligheds rige Frugter kunne ei allene bestaae med Statens og Medborgeres Gavn, men ogsaa fremme og befordre samme. Erfaring lærer, at alle disse Fædre helst ønske deres Sønner i denne Alder *) paa et Sted, hvor Ynglingen tillige kan erholde nogen udvortes Dannelse, hvor han kan ligesom indvies til dannede Menneskers Omgang. Hvor rigtig denne Fædrenes Forestilling er, maa her ikke spørges om; thi ville Lovgivere og Lærere ikke, saavidt høiere Synspuncter tillade det, paa en human Maade sætte dem ind i Menneskenes Forestillinger, eller behandle dem, som de ere, da skal en stor Deel af deres Arbeide mislykkes. Afgjort bliver det altid, at langt flere Landmænd, Fabricantere og Kiøbmænd ville sende deres ikke-studerende Ungdom til en Høiskole i Chri-

*) Omtrent mellem deres 15de og 20de Aar.

stiania, end om den laae paa noget andet Sted i Norge. Derfor, hvo der ønsker redelig det Norske Universitet en udvidet velgjørende, paa de fleste Mennesker og Stænder muligst indvirkende Kraft til at undervise denne og forædle Norges vordende Slægter, maa vistnok ogsaa med dette Hensyn give Christiania sin Stemme.

4.

Christiania anbefaler sig til at blive Universitets Stad ved sin Beliggenhed, ligeledes ved at betragtes fra den oekonomiske Side. Dens Fortrin som Søstad.

At Christianias Beliggenhed, saavel mod Norges fleste Kiøbstæder, som mod dets folkerigeste og frugtbareste Egne, giver det en særegen Anbefaling, behøver ikke vidtløftigen at udføres. Den ligger i en Middelafstand fra de 3 andre Stifts-Steder, og besøges uden synderlig Omvei af enhver, som over Land reiser fra Broderlandet til hvilken som helst Norsk Egn. Som Søstad har den taalelig let Communication med enhver Deel af Norges vidtløftige Kyster; og er derhos, eller kan let blive sikret for ethvert fiendtlig Angreb fra Søsiden. I en Landkrig vilde den altid være dækket ved Kjernen af Armeen; Desuden til at lægge Universitetets Bygninger uden for Aggershuus-Fæstnings Skudvidde tvinger baade Mangel paa beqvem Bygge-

plads inde i Byen og Forestillingen om en muelig Ildsvaade.

Til at anstille oekonomiske Betragtninger over Christiania har jeg desværre kun saare liden Competence. Imidlertid hævder den ogsaa i denne Henseende bestemt sit Fortrin. Med al dens Dyrhed i disse for Embedsmanden paa bestemt Gage marterfulde Krigsaar, har den dog været et billigere Levested end nogen af de øvrige Norske Stifts-Steder. Søeværts har den ligesaa let Tilførsel, som nogen anden Bye i Norge. Men langt vigtigere er dette. Foruden sin herlige, ei allene for Synet, men ogsaa ved dens Frembringelser paradisiske Omegn, har Christiania et Opland, som, ved forbedret Agerbrug og Qvægavl, vil kunne til Overflöd forsyne en langt større Bye end Christiania.

At anlægge det Norske Universitet endog enkelte Mile borte fra Søkysten vilde endnu af en særdeles Grund være at fraraade. Man skulde derved hartad ligesom bortlede den yndige Dals livlig kiølende Bæk fra den frodige Slette. Celebritet, Navnkundighed, litterair Hæder ere uundværlige for den Høiskole, som skal svare til sin Bestemmelse. Den muelig letteste Communication med Broderlandets lærde Stiftelser og Mænd, med Udlandets, ja hele vor Jordbeels videnskabelige Idrætter og Fremskridt bør og maa paa enhver Maade befordres. Ingen Norsk Bye kan med Hensyn herpaa gjøre Christiania Ran-

gen stridig. End ikke dette er at oversee, at det meget var at ønske, at Fremmede, som besøgte Norges Høiskole maatte finde deres Ophold der ei allene gavnligt, men ogsaa behageligt; men i Henseende til Hospitalitet siges Christiania end ikke synderlig at vige for det høimodige Trondhiem.

Endnu kunde Christiania anbefales, som Stedet for flere offentlige Stiftelser og lærde Institutter, 2 offentlige og flere private Bibliotheker, 3 Bogtrykkerier ꝛc.; men jeg iler at føre min Læser til et mere ophøiet Standpunkt, hvorfra han temmelig sikkert og fordomsfrit skal kunne anvise den Norske Høiskole dens rette Plads og Sæde.

5.

Bemærkninger om det ønskelige Forhold mellem det Norske Universitet og Selskabet for Norges Vel.

Fra Arilds Tid brændte i Normandens Barm en hellig Ild og Kraft og Kjerlighed til Konge og Arne, til Fædres fortjente Storhed og Hæder. Længe syntes en mørk Skjæbnes vrantne Luner at ville qvæle den fremstræbende Funke. I Ild lutres røden Guld. I Storm og Farer vidste Frederiks Herfører i Normandens Bryst

"At vække Fædres Helte-Aand."

Men — ikke klarere oplyste Baunen fra Fjeldtinden for Norges Kriger Sporene af hans flygtende Fiende, end Borgerdaad gjenstraalede i og

fra hans fredede Hjem. Vor eiegode Frederiks Faderblik tilsmilede hans trofaste Normænd belønnende Bifald. Hans Kongelige Fader=Hjerte bestemte dem en Belønning, en Konge og Fader værdig. Da grundlagdes hiint Forbund, i hvilket Norges første Mænd, Rosenkrantz, Wedel=Jarlsberg, Bech, m. fl. under Landsfaderens umiddelbare Beskyttelse, og veiledede af hans Frænde, oplyste Norges Tarv og udsandt reddende Midler.

Meget er gjort; tusindfold mere staaer endnu tilbage at gjøre, inden stolte Saga tør fortælle:

"Veiledede ved opmærksomt Skarpsind, og opmuntrede ved heldig Flid, have Normændene lært at benytte deres Lands forhen miskjendte eller bortødslede Rigdomme. Svunden er den Mørkets Tid, da Normænd hungrede, naar ikke Fremmede rakte dem Føde*); da Normænd til ti ja tusindfold Priis gjenkjøbte af Udlændinger Norske Fjeldes Malm; da Kundskabers Værd sjælden erkjendtes, og raa Fordom ofte var Sædeligheds Regel!„

Dog — meget, saare meget er allerede gjort. Blidelig rødmer Morgen=Solens første Dagskjær Norges haabfulde Sønner imøde. Glædens Taarer takke den Algode og hans Salvede. "Mørket

*) Det er bekjendt, at Norge ofte i den dybeste Fred led Kornmangel, uagtet dets blomstrende Udenrigs=Handel. Billigen kan man altsaa kuns beskylde Normændenes egen Uforsynlighed derfor.

vigel„ saa bød vor Frederik, "ingen Skye maa længere hindre Oplysningens Sol fra veldædig at varme og nærende at forædle mine brave Normænds Hoved og Hjerte."

Hvad nylig vort Nordens lyseste Aand, Tvilling-Rigets Hæder, Norges ligesaa kraftfulde, som ømme Ven saa betydningsfuldt offentlig sagde paa det Norske Universitets Hoitidsdag, det være mig tilladt her at anvende paa Forholdet mellem Norges Høiskole og Selskabet for Norges Vel "To Lys skinne klarere end eet."

Jeg vover at tilføie: Hensatte hvert i sit Hjørne, skulle de mat sprede dødblege Glimt; men samlede i Kredsens Midie, skulle de huldelig sammenkjede Ven med Ven — med hver Broder i Kredsen. Slig blive Forbindelsen mellem Norges Høiskole og Norges Velgjørerinde, Directionen i Selskabet for Norges Vel! Skal Universitet ogsaa medvirke til at udbrede practiske Kundskaber, og Selskabet lykkelig fortsætte sin hidtil fulgte Plan, da tør man snarere forudsige end spaae, at heldigere forbandtes aldrig Theorie med Praxis; men derhos forudsættes, at begge Corps ogsaa ved Stedets Eenhed ere saa nøie forbundne, som muligt. Hver Norges redelige Ven danne sig lyse Forestillinger om disse Instituters naturlige Forhold til hinanden; han skal villigen indrømme at deres meest umiddelbar gjensidige Indvirkning paa hinanden er en vigtig Betingelse for Norges sande Vel.